

- jmAhUllIsKHZGRAH8QFjAAegQIBxAC&url=https%3A%2F%2Frepozytorium.amu.edu.pl%2Fbitstream%2F10593%2F13282%2F1%2FMarian%2520Golka%2520-%2520Pami%25C4%2599%25C4%2587%2520spo%25C5%2582eczna%2520i%2520jej%2520implanty.pdf&usg=AOvVaw322D9k0YN8ENB03nOOK8Bt (дата звернення: 13.11.2019).
10. Неменский О.Б. Политическая сцена Польши становится шире и справа, и слева. URL: <https://riss.ru/analytics/63056/> (дата звернення: 20.11.2019).
 11. Петровская О.В. Война за память: политические практики Польши. URL: https://riss.ru/images/pdf/journal/2014/2/12_.pdf (дата звернення: 21.11.2019).
 12. Левонюк Т. Евроскептики с перспективой членства: 5 уроков Балкан, которые стоит учесть Украине. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2018/05/30/7082146/> (дата звернення: 19.11.2019).
 13. Методологические вопросы изучения политики памяти: Сборник научных трудов. URL: <http://inon.ru/publishing/publications/metodologicheskie-voprosy-izucheniia-politiki-pamiat/> (дата звернення: 24.11.2019).

УДК 323.1(497.4)

Константинова Ю.В.

к.і.н., доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

ФАКТОРИ ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ПАРАГВАЮ

Зовнішня політика Парагваю, що реалізується у XXI столітті це результат взаємодії цілого комплексу факторів, що діють на глобальному, регіональному, національному рівнях, а також пов'язаних з особливостями економічного, соціального, політичного, соціокультурного та історичного розвитку країни.

Серед них, особливе значення має фактор, пов'язаний з геополітичним становищем цієї держави. За географічними показниками Парагвай, маленька країна з населенням трохи більше 7 млн. осіб та площею 406 752 км. кв., яка не має виходу до моря, затиснута між двома країнами гігантами – Бразилією та Аргентиною. Політика Парагваю відносно цих країн довгий час була «маятником», який хитався то в один то в інший бік в залежності від політичних сил що знаходились при владі, це відбувалось аж до вступу Парагваю до МЕРКОСУР, членом якої стали і обидві держави, що поклато кінець їх відкритому «суперництву».

Важливим фактором геополітичного характеру є процеси глобалізації, наслідком яких став прихід на континент позарегіональних гравців Китаю, Росії, Індії, ЄС та їх боротьба за вплив з США. Відносини з останнім для Парагваю мають особливе значення, починаючи з другої половини XX століття, країна практично перебувала під політичним протекторатом США, які і визначали її зовнішньополітичний курс. Сьогодні, втрата позицій США у регіоні, та посилення присутності Китаю об'єктивно вимагають від керівництва Парагваю корегувати свою зовнішню політику в контексті нової розстановки сил, що складалася у латиноамериканській системі міжнародних відносин.

Географічне положення Парагваю, обумовило наявність складно доступних, проблемних територій, що знаходяться на стику кордонів трьох країн Аргентини, Бразилії та Парагваю. При диктатурі А. Стресснера та його прямому потуранні тут сформувався так званий «трикутник торгівлі», де відбувався реекспорт предметів розкошів, а також контрабанда інших товарів, що приносила до казни диктатора значний дохід. Не дивлячись на заходи що проводились тут після повалення режиму «трикутник торгівлі» продовжує функціонувати і тепер. У XXI столітті регіон став центром відмивання грошей, торгівлі наркотиками та зброєю, тут створюють опорні бази різні терористичні організації. Сьогодні, ситуація на цих територіях становить загрозу безпеці всього регіону, а її вирішення потребує спільних зусиль всіх зацікавлених сторін, що впливає і на зовнішньополітичний курс країни.

Зовнішня політика країни в багато чому визначається тими цілями та завданнями, які вирішує її внутрішня політика, а також тими інститутами які її формують. У контексті цієї взаємодії Парагвай можна віднести до держави з суперпрезидентською формою правління при багатопартійній системі. Парагвай країна з яскраво вираженим бекграундом, це в першу чергу, пов'язане з існування протягом довгого часу, в умовах жорсткої диктатури генерала А. Стресснера (1956-1989 рр.) та влади військових (протягом 39 років), тільки у 1993 році президентом країни стала цивільна особа. Геополітичні зміни на континенті у XXI столітті, пов'язані передусім з початком «лівого дрейфу», в результаті якого у 14 країнах Латинської Америки до влади прийшли ліві сили, вплинули і на ситуацію у Парагваї, 20 квітня 2008 року на загальних виборах тут переміг кандидат від лівого опозиційного блоку Ф Луго.

Ф. Луго прийшов до влади з наміром внести принципові зміни у внутрішню та зовнішню політику. В галузі зовнішньої політики його корекція полягала у активізації участі країни у інтеграційних процесах, вирішенні територіальних суперечок, широкий діалог з країнами лівої орієнтації. У 2012 році він був відсторонений від влади у результаті імпічменту. Більшість країн Латинської Америки розцінили це як

державний переворот, використавши санкції, припинивши членство Парагваю у МЕРКОСУР, УНАСУР та низці інших інтеграційних структур. В результаті країна стала ізгоєм у латиноамериканській системі міжнародних відносин.

На виборах 2013 року знову перемогла партія Колорадо, створена ще наприкінці XIX століття, на чолі з О. Кортесом. В своїй передвиборчій програмі Кортес обіцяв забезпечити економічне зростання, провести аграрну реформу, залучити до країни іноземні інвестиції та вести боротьбу з корупцією та бідністю, диверсифікувати зовнішню політику країни, вивести її з міжнародної ізоляції, будувати її на основі прагматизму та реалізму. У 2018 році його наступником став соратник по партії М. Бенітес. В основі його зовнішньої політики лежить економічний прагматизм, прагнення вивести країну з регіонального рівня зовнішньополітичних зв'язків на глобальний за рахунок пошуку нових партнерів для торгівельно-економічного співробітництва у інших регіонах світу, особливо у Азії. Це дозволяє створити сприятливі умови для вирішення соціально-економічних проблем всередині країни. В свою чергу політична стабільність всередині країни дозволяє підвищувати рівень довіри і її імідж в очах потенційних інвесторів.

Сьогодні, фактор сили знову стає домінуючим інструментом у світовій політиці, тому, особливого значення набуває військовий потенціал країни та його якісні характеристики. В цьому відношенні Парагвай різко виділяється на тлі світових тенденцій процесу мілітаризації. Маючи саму маленьку армію на континенті та саме застаріле озброєння, яке відноситься до часів першої та другої світових воєн, Парагвай прагне кардинальної модернізації цієї сфери, що не можливо без залучення до інших країн, вчасності для постачання сучасного озброєння. Це є одним з напрямків зовнішньоекономічних складової країни.

В теорії міжнародних відносин, фактор «історичної пам'яті» розглядається як такий, що впливає на вироблення як концептуальних основ зовнішньої політики держави, так і визначення її пріоритетів, а також механізмів та інструментів її реалізації. У випадку Парагваю він відіграє провідну роль. На процес осмислення минулого вплинули драматичні події, що сталися після отримання країною незалежності. Політика ізоляціонізму, яку проводив Парагвай до 1844 року, опора на власні сили, страх впливу ззовні, дозволили країні вийти на передові позиції у Латинській Америці, що зробили її квітучою країною, яка на багато випереджала сусідів. У 1844 році країна приймає конституцію, за якою стає президентською республікою і відмовляється від політики ізоляціонізму. Президент Ф.Лопес, що очолив країну, спираючись на потенціал країни, вирішив реалізувати амбітний проект – зробити Парагвай могутнішою країною регіону, розв'язав війну проти сусідів. Розпочата у 1864 році війна закінчилась повним провалом, втратою ½ частини території та 75-80% населення. Пам'ять про ці трагічні події, стала на думку дослідників, основою для формування «національного комплексу», що пов'язаний з провалом невдалого національного проекту, який у сучасних умовах має дві сторони. Це – націоналістично-реваншистська, пов'язана з впевненістю у необхідності «відродження нації у супереч всім труднощам» та націоналістично-віктимна – сприйняття Парагваю як нації-жертви, яка ніколи не зможе оправитися від жорстокого розгрому. В залежності від ситуації пріоритетною стає та чи інша сторона.

Особливе значення при виборі зовнішньополітичного курсу має економічна ситуація у країні, мета та завдання які необхідно вирішити у соціально-економічному розвитку держави. У XXI століття Парагвай прийшов у якості однієї з найбільш відсталих країн регіону, де основу економіки складало сільське господарство з архаїчним характером виробництва, при якому більша частина землі – 80% зосереджувалась у 1 % населення. На початку XXI століття Парагвай як і його сусіди вступив у період глибокої економічної кризи, який сприяв зростанню соціальної напруги, втраті впливу традиційних партій. Після 2008 року країна робить ривок у своєму розвитку, що перетворив її на країну з економікою що динамічно розвивається. Економічна ситуація в країні особливо дивувала на тлі кризи, стагнації та рецесії характерних для економік більшості країн регіону, що найбільш яскраво проявилися у її сусідів – Бразилії та Аргентини. Факторами успіху стали три складові індустріалізація країни, експортна експансія та раціональна фіскальна політика. Країна сьогодні займає 6 місце у світі за експортом сої та соєвого сиропу, м'яса, поставляє на світовий ринок бавовну, золото, електроенергію. Не дивлячись на це проблемою є дефіцит торгівельного сальдо, понад 5 млрд. дол., що об'єктивно ставить перед країною та її зовнішньою політикою завдання – пошуків нових ринків збуту, подальше розширення свого експортного потенціалу.

Таким чином, визначаючи основні фактори що впливають на формування зовнішньої політики Парагваю, ми можемо виділити фактори геополітичного характеру це географічне розташування, процеси пов'язані з глобалізацією та приходом у регіон нових геополітичних гравців таких як Китай, а також продовження співробітництва з традиційними партнерами Бразилією, Аргентиною, США. Також до цих факторів можемо віднести наявність проблемних територій, зокрема «трикутника торгівлі». Характеризуючи внутрішні фактори, необхідно відмітити підтримку населенням правої ідеології, лише невеликий період знаходження при владі лівих за Ф. Луго, що забезпечує певну стабільність у розвитку відносин з постійними зовнішньополітичними партнерами, необхідність модернізації армії та пошук нових зовнішньоекономічних партнерів визначають основні вектори зовнішньої політики сьогодні.